

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Budapesti 384. sz. Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Simon D. Gábor ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (u.o.) II. rendű és kiskorú III.rendű felperes neve (u.o.) III. rendű felpereseknek - a dr. Kővári Kálmán ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Gaálné dr. Kassai Zsuzsanna ügyvéd által képviselt beavatkozó neve (beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fejér Megyei Bíróság 2009. szeptember 28. napján kelt 3.P.22.814/2006/41. számú ítélete ellen az I-III. rendű felperesek részéről 45. sorszám alatt előterjesztett és 46. sorszám alatt megindokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az I-II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak járó költségtérítés lejárt összegét 3.742.172 (Hárommillió-hétszáznegyvenkettőezer-egyszázhetvenkettő) forintra, a havi költségtérítési járadék összegét 45.397 (Negyvenötezer-háromszázkilencvenhét) forintra, míg a perköltség összegét - 10.000 forintról - 25.000 (Huszonötezer) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Egyetemlegesen kötelezi az I-III. rendű felpereseket, hogy - 15 napon belül - fizessenek meg az alperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint és a beavatkozónak ugyancsak 50.000 (Ötvenezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 303.200 (Háromszázháromezer-kettőszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A Fővárosi Ítéltábla közbenső ítéletével jogerőre emelkedett elsőfokú közbenső ítélet az alperes teljes kártérítő felelősségét állapította meg a III. rendű felperes 2005. szeptember 11-i születése közben bekövetkezett karidegfonat sérülése folytán az I-III. rendű felpereseket ért károk miatt.

A III. rendű felperes gyermek kialakult állapotában a sérült bar kar részlegesen bénult, a váll- és csuklóizületben aktív mozgást végezni nem tud, könyökizületét 80 fokban tudja hajlítani, bal keze 2., 3., 4. és 5. ujjait mozgatni nem tudja, ezzel a kezével fogni, szorítani, terhet emelni sem tud. Ezzel a fogyatékossággal élete végéig számolnia kell, születése óta fokozott felügyeletet, gondozást igényel a mindkét kéz használatát igénylő mindennapi élettevékenységek terén.

Az I. rendű felperes édesanya varrónő, a III. rendű felperes születése előtti egy évben munkanélküli volt, jelenleg - a gyermek 10 éves koráig - gyesen van; a II. rendű felperes édesapa vásározó ruhakereskedő. A III. rendű felperest a saját tulajdonukban álló gépkocsival az I. rendű felperes szállítja a különböző fejlesztő, illetve orvosi kezelésekre, valamint a gyermek 1 éves korától ...ra fejlesztő bölcsődébe - jelenleg már óvodába -, ugyanebben az időszakban délutánonként fizioterápiás kezelésekre. 2009 őszétől kezdve a gyermek a szülők lakhelyén jár félnapos óvodába és kezeléseit heti 1-2 alkalomra szorítkoznak. Az I. rendű felperes a III. rendű felperes születése után masszázstanfolyamot végzett, azóta ő maga masszírozza a gyermeket. A II. rendű felperes édesapa a hét minden napján, reggeltől estig tartó munkavégzése miatt a III. rendű felperes körüli teendőkből jobbra csak az esti órákban veszi ki a részét, ugyanakkor mindkét nagymama komoly segítséget nyújt a családnak a III. rendű felperes, illetve a háztartás körüli teendők terén.

A jogalapra vonatkozó döntés jogerőre emelkedése után az összecszerűség tekintetében folytatódó eljárásban az I-III. rendű felperesek végleges keresetüket a következők szerint terjesztették elő:

Nem vagyoni káraik kompenzálására a kárkori ár- és értékviszonyoknak megfelelően az I. és II. rendű felperes személyenként 4.000.000 forintot, míg a III. rendű felperes 8.000.000 forintot igényelt; jelen értéken az I-II. rendű felperes személyenként 5.500.000 forintot, a III. rendű felperes 11.000.000 forintot kért.

Vagyoni káraik megtérítésére az I-II. rendű felperesek egyfelől a 2005 szeptembere és 2009 szeptembere között eltelt 4 évre számított lejárt járadékigényt érvényesítettek és a jövőre nézve járadékigényt terjesztettek elő, ezen belül a III. rendű felperes fejlesztő kezeléseinek költségét: lejárt összegben 112.900 forintot, járadékban 2009. október 1-jétől havi 7.540 forintot. A III. rendű felperes gondozásával felmerült többletköltség lejárt összege 2.543.760 forint, járadéka 60.300 forint/hó, a háztartási kisegítő lejárt költsége 1.050.120 forint, az igényelt járadék havi összege 23.850 forint. A közlekedési többletköltség - a tb-támogatás levonása után - 110.882 forint, ezen a címen járadékigényt nem érvényesítettek a

felperesek. A megnövekedett rezsiköltségek miatt 326.700 forint lejárt járadékot, a jövőre havi 7.500 forintot kértek és ugyanakkora összegben érvényesítették megemelkedett telefon-költségeiket, ezenkívül gyógyszerköltség címén lejárt járadékot 24.900 forint - járadéka 1.190 forint/hó - összegben, továbbá 190.100 forint kulturális többletköltséget - 4.500 forint/hó járadékösszeggel. Vagyoni kár megtérítéseként igényelték az I. rendű felperes által végzett masszázstanfolyam költségét 40.000 forintban, végül az I. rendű felperes kieső jövedelme címén a III. rendű felperes 2 éves korától - a gyest beszámítva - lejárt összegben 1.720.210 forintot, a jövőre nézve havi 35.272 forintot.

Az alperes és a beavatkozó a nem vagyoni kárigényt - kárkori ár- és értékviszonyok között számolva - az I-III. rendű felperesek javára legfeljebb 1.000.000, 500.000 és 3.000.000 forint erejéig találták elfogadhatónak. A magánúton igénybe vett fejlesztési foglalkozásokat indokolatlannak tartották - álláspontjuk szerint ezeket a szolgáltatásokat az állami egészségügy ingyenesen biztosítja. Gondozási költségként csak azt a többletigényt tartották elfogadhatónak, amely az egészséges gyermek gondozási igényeit meghaladja, és ezt a kártípust együtt kérték kezelni a hasonló megítélés alá eső háztartási kisegítő költségével, ezen a címen visszamenőleg és a jövőre nézve is legfeljebb havi 12.000 forintot tartottak megítélhetőnek; a közlekedéssel felmerült és igazolt többletköltséget elfogadták. A rezsiköltség növekedését, annak a káreseményre való visszavezethetőségét nem tartották bizonyítottnak, de a teljesítést elvileg nem ellenezték, az összeg meghatározását a bíróság mérlegelésére bízták. A telefonálással felmerült többletköltséget elutasítani kérték, mert ez álláspontjuk szerint nem áll okozati összefüggésben a bekövetkezett sérelemmel. A gyógyszerköltségre vonatkozó igényt is vitatták, hangsúlyozták, hogy a homeopátiás szerek használatát a szakvélemény sem tartotta indokoltnak. Nem bizonyított a kulturális többletkiadások költsége, így az ezen a címen érvényesített igény elutasítását kérték, ugyanígy az I. rendű felperes masszázstanfolyamának költségét és a jövedelempótló járadékot is. Álláspontjuk szerint a masszázsképzést az I. rendű felperes keresőfoglalkozásként is hasznosíthatja, a szülés előtti és azóta is fennálló közismert munkanélküliség miatt pedig új munkaviszony létesítésére az I. rendű felperesnek egyébként sem volt esélye. Álláspontjuk szerint problematikus, hogy az I. rendű felperes keresőfoglalkozásban elérhető átlagbért meghaladó munkadíjat követel az otthoni házimunka költségei címén, ami által gyakorlatilag hivatásos fizetett ápolói, gondozói státuszba kerülhetne, így a jövedelempótló járadék egyazon igény kétszeri érvényesítésének értékelhető.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 500.000 forint elmaradt munkajövedelmet és annak 2009. március 1-jétől járó törvényes kamatait, valamint 2009. október 1-jétől minden hónap 10. napjáig esedékesen ugyanezen a címen 35.272 forint havi járadékot és 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítést 2005. szeptember 11-étől járó törvényes kamataival, míg a II. rendű felperesnek 2.000.000 forint, a III. rendű felperes javára 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítést 2005. szeptember 11-étől járó törvényes mértékű kamataival. Az I-II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak javára

kötelezte az alperest 3.415.472 forint költségtérítés és 2007. szeptember 1-jétől járó kamatai, valamint 2009. október 1-jétől minden hónap 10. napjáig esedékesen ugyanezen a címen 37.897 forint havi járadék megfizetésére. A járadékfizetésre vonatkozó ítéleti rendelkezést előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította, míg az ezt meghaladó keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül az I. rendű felperesnek 160.000 forint, a II. rendű felperesnek 100.000 forint, a III. rendű felperesnek 200.000 forint, míg az I. és II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 10.000 forint perköltséget, továbbá az államnak - a gazdasági hivatal útján - 98.080 forint állam által előlegezett szakértői költséget. Az ezt meghaladó - ugyancsak állam által előlegezett - további költség és a le nem rótt kereseti illeték - rendelkezése szerint - „az állam terhén marad”.

Az elsőfokú bíróság ítélete indoklásában kifejtette, hogy a III. rendű felperes fejlesztő kezelései igazoltak, a bizonyítási eljárás adatai szerint indokoltak, ezért úgy a hátralékot, mint a havi járadékot megalapozottnak találta. A gondozási díj tekintetében arra volt figyelemmel, hogy a szülőknek akkor is gondozniuk kellene a gyermeket, ha egészséges volna, ráadásul kereső foglalkozásuk mellett, ezért úgy mérlegelt, hogy a követelt összeg 30%-a lehet az a többletráfordítás, amit kifejezetten a gyermek beteg állapotával függ össze. Ennek alapján - a gyermek növekedésével fordított arányban előterjesztett gondozási költségeket súlyozottan értékelve - 2.000.000 forintban találta megalapozottnak a gondozási díjigényt, míg a járadék havi összegét 18.090 forintban. Hangsúlyozta, hogy a háztartási tevékenység a fokozott mértékű gondozáson túl ellátandó feladat, ezért az ezzel kapcsolatos díjigényt 15%-os mértékben elfogadva a hátralékos járadékot - a gondozási díjnál kifejtettek szerint súlyozva - 800.000 forintban, a havi járadékot 3.577 forintban állapította meg. A közlekedési többletköltség címen követelt összeget az alperes és a beavatkozó elismerték, így azt az elsőfokú bíróság a kereset szerinti csökkentett összegben ítélte meg. A lakásrezszi emelkedésére és annak az alperesi károkozással való összefüggésére vonatkozó felperesi előadást elfogadta azzal, hogy, a beteg gyermek miatt többnyire otthon tartózkodó család több energiát használ, az igényt a követelt összeg felében találta megalapozottnak. A megnövekedett telefonálási költséget ugyancsak 50%-ig fogadta el, utalva arra, hogy az ezen a címen követelt 7.500 forintos havi összeg egy teljes család havi telefonköltségének felel meg, ezért a teljes követelés megállapítása nem indokolt, így a lejárt járadék összegét 163.350 forintban, a folyamatos járadékot pedig 3.750. forintban határozta meg. A homeopátiás gyógyszerek költségét elfogadta az elsőfokú bíróság, mivel a szakvélemény nem zárta ki, hogy a homeopátiás szerek a III. rendű felperes számára hasznosak lehetnek, a költségek felmerültét pedig igazolták a felperesek. Kifejtette: kulturális többletkiadást a felperesek egyáltalán nem bizonyítottak, inkább arra merült fel adat, hogy az I-II. rendű felpereseknek a gyermek gondozásán, a házimunkán és a kereső foglalkozáson kívül semmire sincs idejük, így a kulturális többletkiadás címen előterjesztett követelést elutasította. Álláspontja szerint az I. rendű felperes által végzett masszázstanfolyam indokoltságához nem férhet kétség, az ezen a címen előterjesztett 40.000 forintot az indokoltnak találta. Az I. rendű felperes jövedelempótló kárigényét az elsőfokú bíróság megalapozottnak, összecszerűségét azonban eltűzottnak találta. Utalt arra,

hogy az peres és az alperesi beavatkozó azért ellenezték ezen kárigény teljesítését, mert az I. rendű felperesnek már a szülés előtt sem volt munkája és az elhelyezkedésre reális esélye azóta sincs. Az elsőfokú bíróság azon a címen találta alaposnak az igényt, hogy a II. rendű felperesnek önálló vállalkozása van, melyben az I. rendű felperes is részt vehetett, és ily módon jövedelemszerző tevékenységet folytathatott volna, erre azonban a III. rendű felperes betegsége miatt nincs lehetősége. A jövedelempótló járadék összegét a gyes beszámításával havi 35.272 forintos nettó összegben határozta meg. Az I. rendű felperes személyes nyilatkozatára figyelemmel, miszerint úgy tervezte - ha a gyermek egészségesen születik -, hogy a gyermek 3 éves koráig marad gyesen, az elsőfokú bíróság a jövedelempótló kárigényt csak a gyermek 3. születésnapjától, 2008 szeptemberétől ítélte meg 500.000 forintos összegben.

A nem vagyoni kárigényeket úgy mérlegelte az elsőfokú bíróság, hogy a legmagasabb kártérítés az élete végéig súlyos hátrányoknak, korlátozásoknak kitett III. rendű felperest illeti, őt követi az I. rendű felperes, aki a gondozásból és az egyéb gyakorlati terhekből a legnagyobb részt vállalja, s aki az élete ezzel kapcsolatos elnehezülését nehezen viseli. Hozzájuk képest kisebb mértékben érintett az aktív kereső II. rendű felperes, ugyanakkor az ezzel kapcsolatos lelki szenvedés őt is sújtja. A perköltségről a Pp. 81. §-ának alkalmazásával mérlegeléssel határozott, a járadékot mint illetékalapot éves összegekben figyelembe véve azzal, hogy az alperes illetékmentességben részesült, míg a felperesek költségmentesek.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-III. rendű felperesek éltek fellebbezéssel, annak részbeni megváltoztatását kérték. Az I. rendű felperes a részére megítélt nem vagyoni kártérítést 4.000.000 forintra, a II. rendű felperes 3.000.000 forintra, és a III. rendű felperes 6.000.000 forintra kérte felemelni. Az I. rendű felperes az elmaradt munkajövedelem címén megállapított összeg - kereset szerinti - 1.720.210 forintra történő felemelését kérte, 2008. február 21-től számított kamatokkal együtt. Az I-II. rendű felperesek javára megítélt költségtérítés összegét 4.726.152 forintra kérték felemelni, az ezen belül szereplő egyes költségek kereset szerinti teljes összegben való megítélésével, az I-II. rendű felperesek javára fizetendő kártérítési járadék összegét ugyanezen okból 112.380 forintban kérték megállapítani. Az I. rendű felperes javára 286.010, a II. rendű felperesnek 150.000, míg a III. rendű felperesnek 300.000 forint; az I. és II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak javára pedig az elsőfokú bíróság által megítélt 10.000 forint helyett 236.308 forint perköltség megítélését kérték.

Fellebbezésük indokolásában kifejtették, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének megállapításakor az elsőfokú bíróság nem teljes körűen vette figyelembe a pszichés állapottal kapcsolatos szakértői véleményt, amely az I-III. rendű felperesekről részletes pszichológiai vizsgálati adatokat tartalmaz, és olyan életmódbeli változásokat rögzít, amelyek pszichés károsodásként értékelhetők. Nem értékelte az elsőfokú bíróság a tanúk vallomásait sem, akik részletesen előadták, hogy milyen jelentős mértékben változott meg a felperesek életvitele és változtak

életkörülményeik. A 2009. augusztus 27-i keresetpontosításuk 5. oldalának 10. pontjában leírtakat a fellebbezési kérelmük indokolásaként is kérték figyelembe venni.

Az I. rendű felperes kieső jövedelmét illetően előadták, hogy az igényt nem az I-II. rendű felperések előzetes tervei alapján nyújtották be, mert az akkori életkörülményeik alapján indokolt lett volna, hogy az I. rendű felperes már a gyermek 3 éves kora előtt munkába álljon. Ily módon a különbözet 1.220.210 forint. Az ápolás, gondozás és a háztartási kisegítés címén a hasonló ügyekben született és az eljárás során csatolt ítéletekre hivatkozással adták elő, hogy a gyakorlat szerint a hasonló tevékenységet folytató szolgáltató árlistájának 75%-a megítélhető, ráadásul a felperések ennek az összegnek is a csökkentett mértékét kérték. Ilyen körülmények között indokolatlan ezen költségek elsőfokú bíróság általi mérséklése, ezért a keresettel kért teljes összegre 543.760, illetve 250.120 forintra tartottak igényt. Álláspontjuk szerint a rezsi és a telefon költség 50%-os mérséklését az elsőfokú bíróság nem indokolta. Utaltak a Legfelsőbb Bíróság konkrét ügyben hozott döntésére, amely helyes következtetésnek tekintette a rezsiköltségek megnövekedését az otthon töltött többletidő, az egészségkárosodott gyermek igényei, víz és villany többletköltsége miatt. Ily módon a különbözetként mutatkozó 326.700 forintra igényt tartottak. Álláspontjuk szerint a kulturális többletköltség is indokolt, annak felmerülte köztudomású, így a 190.100 forintot összeg megítélése indokolt. A lejárt járadékösszegeknél kifejtettek alapján a folyamatos járadék összegénél követett mérséklést is indokolatlannak találták, annak kereset szerinti megítélését kérték; az így adódó járadékkülönbözet 69.483 forint.

Az I-III. rendű felperések fellebbezése a következők szerint kisebb részben alapos.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A nem vagyoni kártérítés a bekövetkezett nem vagyoni hátrányt a sérelemtől eltérő természetű - pénzbeli - jogkövetkezménnyel orvosolja, emiatt a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása egzakt módon nem lehetséges, mértéke minden esetben a bíróság Pp. 206. §-a alapján elvégzett mérlegelése eredményeként alakul ki. A mérlegelés során az eljáró bíróság az eset összes körülményére, de különösen a jogsértés tárgyi súlyára, a kár bekövetkeztekori ár- és értékviszonyokra, valamint a hasonló tárgyú perekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságára van figyelemmel. A jelen esetben az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatokat, a III. rendű felperes sérüléséből fakadó, a felperéseknél bekövetkezett élet elnehezülést más, hasonló káreseményekkel is összevetve, a nem vagyoni kártérítés összegét helyesen állapította meg, az általa meghatározott nem vagyoni kártérítési összeg arányban áll a felperéseket ért sérelemmel, ezért annak felemelésére nem volt mód. A fellebbezésben hivatkozott pszichológiai szakvélemény sem tartalmaz olyan szempontokat, melyeket az elsőfokú bíróság ne értékelt volna kellő súllyal, az általa meghatározott kártérítési

összeg a szakvéleményben foglaltak figyelembevételével is elegendő a nem vagyoni sérelem kompenzálására.

A vagyoni kártérítés kérdéskörén belül az ápolás-gondozás költségeinek megállapítása szempontjából jelentős tényeket ugyancsak helyesen vette számba és megfelelően értékelte az elsőfokú bíróság, az általa alkalmazott „súlyozott” mérlegelés az I-II. rendű felpereseknél jelentkező ápolási-gondozási teher orvoslására alkalmas, így nem volt ok a kártérítés összegének fellebbezés szerinti módosítására.

A kulturális többletköltség tekintetében is helyesen döntött az elsőfokú bíróság: ezen igényüket a felperesek semmilyen módon nem támasztották alá, az általuk rendszeres beszerzésként megjelölt két darab újság és a néhány dvd nem olyan plusz kiadás, amely a vagyoni kártérítés összegének felemelését indokolná.

Megalapozottnak találta ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla a megnövekedett rezsi- és telefonköltség címén támasztott felperesi kérelmeket a teljes összegre vonatkozóan, tekintve, hogy a felperesek bizonyították, miszerint a III. rendű felperes betegsége miatt életmódjukban otthonülők lettek, ezzel együtt jár a rezsiköltségek összegének emelkedése, melynek kártérítésként való megfizetésére az alperes köteles. Ugyancsak megalapozottnan érvényesítették az I-II. rendű felperesek a telefonköltség emelkedett összege címén kárigényüket, tekintve, hogy a III. rendű felperes szállításával felmerülő teendők szervezése rendszeres kapcsolattartást igényel, amely indokolja a telefonkészülék gyakoribb használatát.

Mindezek alapján a két utóbbi kártétel vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést megalapozottnak találta, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatva, az alperest a rezsi- és a telefonköltségek kereset szerinti teljes összegének megfizetésére kötelezte, az általa fizetendő lejárt- és folyamatos járadékösszegeket ennek megfelelően felemelte, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét - annak helyes indokaira utalással - helybenhagyta. A kártérítés felemelt összege és a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján megállapított pertárgyérték figyelembevételével módosította a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003.(VIII.22) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjában, valamint 4/A. §-ában foglaltakra tekintettel az I-II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére fizetendő, a felperesi jogi képviselő munkadíjából álló perköltség összegét.

Az 5.054.006 forint fellebbezett értékből kisebb részben - 90.000 forint erejéig - eredményes fellebbezés következtében, a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az I-II. rendű felperesek kötelesek megfizetni az alperes és az alperesi beavatkozó jogi képviselőjének a 32/2003.(VIII.22) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdéseiben foglaltak szerint, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított fellebbezési eljárási költséget, a beavatkozó részére a 4/A. § értelmében az áfát is figyelembe véve, míg az alperesek jogi képviselője áfa-mentességére tekintettel áfa nélkül.

Az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti, le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperesek költségmentessége és az alperes illetékmentessége következtében a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, valamint a 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2010. május 12.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Varga Edit s.k.
előadó bíró

Dr. Kincses Attila s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
írnok